

Liosta Seiceála d'Éisteacht na hÓige

Cad ba cheart do mo pháiste a bheith in ann a dhéanamh? Breith – 1 Bhliain

Éisteacht agus Tuiscint	Caint
Breith-3 Mhí	
<ul style="list-style-type: none"> Go mbainfeadh fuaimeanna arda geit as Go n-éiríonn an leanbh ciúin nó go ndéanann siad miongháire nuair a labharat leo Do ghutha a aithint de réir dealraimh, agus go gciúnaíonn a gcaoineadh síos ar chloisteáil do ghutha Méadaíonn/laghdaíonn a n-iompar diúil mar fhreagairt ar fhuaim 	<ul style="list-style-type: none"> Fuaimeanna pléisiúir a dhéanamh (plobaireacht, gliogaireacht) A bheith ag caoineadh ar shlíte éagsúla ar mhaithe le riachtanais éagsúla Miongháire a dhéanamh ar thú a fheiceáil
4-6 Mhí	
<ul style="list-style-type: none"> Na súile a bhogadh i dtreo fuaimeanna Freagairt d'athruithe i dtuin do ghutha Bréagáin a dhéanamh fuaimeanna a thabhairt faoi deara Aird a thabhairt ar cheol 	<ul style="list-style-type: none"> Fuaimeanna plobaireachta a dhéanamh atá cosúil le caint, cuid mhór fuaimeanna éagsúla iontu, p, b agus m ina meas Sclogáil agus gáire a dhéanamh Corraí agus mishásamh a chur in iúl leis an nguth Fuaimeanna glugacha a dhéanamh ina haonar/aonar agus iad ag súgradh leat
7 Mí - 1 Bhliain	
<ul style="list-style-type: none"> Taitneamh a bhaint as cluichí ar nós cluichí glúcaíochta agus cluichí bualadh bos rithimeacha Tiontú agus féachaint i dtreo fuaimeanna Éisteacht nuair a labhraítear léi/leis Focail d'earraí coitianta a aithint ar nós "cupa", "bróg", "leabhar", nó "sú" Tús á chur le freagraí a thabhairt ar iarratais (e.g. "Gabh anseo" nó "Tuilleadh uait?") 	<ul style="list-style-type: none"> Grúpaí fada agus gearra fuaimeanna sa phlobaireacht cuir i gcás "tata úpúp bibibí" Úsáid a bhaint as urlabhra nó fuaimeanna nach fuaimeanna caointe iad chun aird daoine eile a tharraingt agus a choinneáil orthu Úsáid a bhaint as comharthaí le cumarsáid a dhéanamh (croitheadh (lámha), lámha a chur in airde ionas go bpiocfar suas iad) Aithris a dhéanamh ar fhuaimneanna éagsúla cainte Focal nó dhó a bheith aici/aige (haigh, mada, dada, mama) thart faoin gcéad bhreithlá, cé gur féidir nach mbeidh na fuaimeanna soiléir

Cad ba cheart do mo pháiste a bheith in ann a dhéanamh? 1 – 2 Bhliain

Éisteacht agus Tuiscint	Caint
<ul style="list-style-type: none"> A m(h)éar a úsáid chun diríú ar roinnt de na baill bheatha nuair a iarrtar uirthi/air fúthu. Orduithe beaga a leanúint agus ceisteanna simplí a thuiscint ("Roll an liathróid," "Póg an babai," "Cá bhfuil do bhróg?"). Éisteacht le scéalta, amhráin agus rainn shimplí. A m(h)éar a úsáid chun diríú ar phictiúir i leabhar nuair a ainmnítear iad 	<ul style="list-style-type: none"> Níos mó focal a rá gach mí. Roinnt ceisteanna a bhfuil aon fhocal nó dhá fhocal iontu a úsáid ("Cá bhfuil puísín?" "Gabh slán-slán?" "Cad sin?"). Dhá fhocal a chur le chéile ("tuilleadh briosa," "níl anon sú," "leabhar mhamaí"). A lán fuaimeanna consan éagsúla a úsáid ag tús focal.

Cad ba cheart do mo pháiste a bheith in ann a dhéanamh? 2 – 3 Bliana

Éisteacht agus Tuiscint	Caint
<ul style="list-style-type: none"> • Difríochtaí céille a thuiscint (“ar aghaidh-stop,” “in-ar,” “mór-beag,” “suas-síos”). • Dhá iarratas a leanúint (“Faigh an leabhar agus cuir ar an mbord é”). • Éisteacht le scéalta le haghaidh tréimhsí níos faide ama, agus sult a bhaint astu 	<ul style="list-style-type: none"> • Focal a bheith aici/aige do bheagnach gach rud. • Úsáid a bhaint as dhá fhocal nó trí fhocal le labhairt faoi rudaí agus le rudaí a iarraidh. • Na fuaimeanna c, g, f, t, d, agus n a úsáid. • Tuigeann éisteacht a bhfuil aithne acu air nó uirthi a c(h)uid urlabhra an chuid is mó den am. • Rudaí a ainmniú chun iad a iarraidh nó aird a dhíriú orthu go minic

Cad ba cheart do mo pháiste a bheith in ann a dhéanamh? 3 – 4 Bliana

Éisteacht agus Tuiscint	Caint
<ul style="list-style-type: none"> • Tú a chloisteáil nuair a scairteann tú ó sheomra eile. • Teilifís nó raidió a chloisteáil ag an leibhéal céanna airde agus a chloiseann na baill eile den teaghlach iad. • Ceisteanna simplí “cé?,” “cad é/céard/cad?,” “cén áit/cá háit?,” agus “cén fáth/cad chuige?” a fhreagairt. 	<ul style="list-style-type: none"> • Labhairt faoi ghníomhaíochtaí a tharla ar scoil nó i dtithe cairde. • Is gnách go dtuigeann daoine lasmuigh den teaghlach urlabhra an pháiste. • Úsáid a bhaint as cuid mhór abairtí a bhfuil níos mó ná 4 fhocal iontu. • Labhairt go héasca de ghnáth gan siollaí nó focail a athrá

Cad ba cheart do mo pháiste a bheith in ann a dhéanamh? 4 – 5 Bliana

Éisteacht agus Tuiscint	Caint
<ul style="list-style-type: none"> • Aird a dhíriú ar scéal gairid agus ceisteanna faoin scéal a fhreagairt. • An chuid is mó den mhéid a dheirtear sa bhaile agus ar scoil a chloisteáil agus a thuiscint. 	<ul style="list-style-type: none"> • Abairtí a úsáid a thugann cuid mhór mhionsonraí (“Is liomsa an phéitseog is mó”). • Scéalta a insint a chloíonn leis an ábhar. • Cumarsáid a dhéanamh go héasca le páistí eile agus le daoine fásta. • An chuid is mó fuaimeanna a rá i gceart seachas roinnt bheag amhail l, s, r, v, z, ch, sh, th. • Focail ríme a úsáid. • Roinnt litrithe agus uimhreacha a ainmniú. • An ghramadach chéanna a úsáid is a úsáideann an chuid eile den teaghlach

Má bhíonn tú buartha faoi chaint, faoi urlabhra nó faoi éisteacht do pháiste, déan é sin a phlé le do Dhochtúir Teaghlach nó leis an Altra Sláinte Poiblí

Arna athchló le cead ó “How Does Your Child Hear and Talk.” Ar fáil ó <http://www.asha.org/public/speech/development/chart.htm>.

© 2013. American Speech-Language-Hearing Association. Gach ceart ar cosaint